

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/23/2020
Identifikačné číslo spisu: 6411211696
Dátum vydania rozhodnutia: 23.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Oľga Trnková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6411211696.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. Z., bývajúceho v Ž. G. I., Q.. Š. X/XXX, 2/ P. C., bývajúceho v A. C. XXX, 3/ M. M., bývajúcej v Ž. G. I., Q.. V. XX/XX, zastúpených JUDr. Miroslavom Sklenárom, advokátom v Košiciach, Kováčská 40, IČO: 35 550 201, proti žalovanému Mestu Žiar nad Hronom, so sídlom v Žiari nad Hronom, Š. Moyzesa 46, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 6Cpr/2/2011, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2017 sp. zn. 12CoPr/6/2017 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e ta.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením z 5. mája 2016 č. k. 6Cpr/2/2011 - 468 návrh žalobcov na doplnenie rozsudku z 8. marca 2016 č. k. 6Cpr/2/2011 - 425 zamietol. V odôvodnení uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že žalobou z 31. júla 2011 sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďami zo 14. februára 2011, o ktorej žalobe bolo rozhodnuté súdom prvej inštancie a následne krajským súdom, ktorý zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Podaním z 15. októbra 2015 žalobcovia žiadali podľa § 95 OSP pripustiť zmenu žaloby ohľadom náhrady mzdy, ktorú uvedeným spôsobom špecifikovali a podaním z 29. februára 2016 konkretizovali sumu, ktorej zaplata sa domáhali. Po tomto spresnení súd prvej inštancie na pojednávaní 8. marca 2016 zmenu žaloby spočívajúcu v jej rozšírení o zaplata náhrady mzdy nepripustil, nakoľko výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, pretože sa v doterajšom konaní nevykonali žiadne dôkazy vo vzťahu k mzdovým nárokom žalobcov. Nakoľko nároky žalobcov na náhradu mzdy neboli predmetom konania už od jeho začiatku, boli uplatnené len v jeho priebehu, postupoval podľa § 95 ods. 1, 2 OSP a zmenu žaloby nepripustil.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalobcov uznesením z 31. októbra 2017 sp. zn. 12CoPr/6/2017 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení poukázal na obsah odvolania

žalobcov z 1. decembra 2012 proti rozsudku okresného súdu zo 16. októbra 2012, podania z 30. júla 2015, podania z 15. októbra 2015, ktorým žalobcovia navrhli pripustiť zmenu žaloby týkajúcu sa náhrady mzdy podľa § 95 OSP v uvedenej výške a podania z 29 februára 2016, ktorým špecifikovali výšku náhrady mzdy. Okresný súd na pojednávaní 8. marca 2016 uznesením, proti ktorému nebolo prípustné odvolanie (§ 202 ods. 3 písm. f/ CSP v znení účinnom v čase rozhodovania okresného súdu) nepripustil zmenu žaloby spočívajúcu v jej rozšírení o náhradu mzdy. Následne okresný súd rozsudkom z 8. marca 2016 určil, že skončenie pracovného pomeru žalovaného so žalobcami výpoveďami zo 14. februára 2011 je neplatné. Odvolací súd konštatoval, že civilné sporové konanie je ovládané dispozíčnou zásadou a začína výlučne na základe žaloby, ktorá predstavuje základný procesný úkon žalobcu v rámci jeho dispozíčného oprávnenia. Obligatórnou náležitosťou žaloby je petit (žalobný návrh), ktorým je súd ex lege viazaný (§ 216 ods. 1 CSP), preto súd nemohol žalobcom priznať viac, než uplatnili v žalobnom návrhu. Žalobcovia sa žalobou domáhali výlučne určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďami a nedomáhali sa aj uloženia povinnosti zaplatiť im náhradu mzdy, preto predmetom konania nebol nárok žalobcov na náhradu mzdy. Odvolací súd súhlasil s právnym názorom žalovaného, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že s podaním žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru je obligatórne spojené aj konanie o nároku na náhradu mzdy. Je len na žalobcovi, či si žalobou uplatní i nárok na náhradu mzdy. Okresný súd teda postupoval správne, keď neprekročil žalobný návrh a rozhodol v jeho zmysle. Teda v posudzovanej veci neboli splnené podmienky na doplnenie rozsudku podľa § 225 ods. 1 CSP, lebo okresný súd vyčerpал celý predmet konania a nedošlo k opomenutiu rozhodnúť o niektorej časti.

3. Proti tomuto uzneseniu podali dovolanie žalobcovia podľa § 420 písm. f/ CSP. Navrhli ho zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa nich súd nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Poukázali na skutkový stav predmetnej veci, na ustálenú judikatúru súdov a z nej vyplývajúce závery ohľadom uplatnenia náhrady mzdy vo vzťahu k žalobe o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, keď odvolací súd sa nezaoberal ich nárokom na náhradu mzdy, a to napriek charakteru sporu (pracovná vec o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru). V tejto súvislosti poukázali na dokumenty, ktoré boli podkladom pre konanie o náhrade mzdy. Teda s prihliadnutím na charakter sporu, ako aj zo skutkového stavu veci a ich jednotlivé písomné vyjadrenia bolo v konaní nepochybné, že sa domáhajú jednak určenia, že výpoveď s nimi je neplatná, ako aj nároku na náhradu mzdy tak, aby bolo o ich nárokoch rozhodnuté komplexne. Napriek tomu, že si uplatňujú aj nárok na náhradu mzdy, zo strany súdu nebol v predmetnej veci urobený žiaden úkon, okrem výzvy adresovanej súdom na špecifikáciu nároku na náhradu mzdy. Aj v súvislosti so závermi uvedenej judikatúry mali za to, že súd mal predpokladať, že si v konaní uplatňujú aj náhradu mzdy a navyše v konaní o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru ide o prípad, keď výsledky konania sú spolu s ďalšími skutočnosťami podkladom pre rozhodnutie o nároku na náhradu mzdy a v tomto prípade nejde o zmenu žaloby a súd nemal dôvod o zmene žaloby rozhodovať. Odvolací súd sa nevysporiadal s otázkou fikcie existencie žaloby na priznanie náhrady mzdy v čase podania žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Žalobcovia mali tiež za to, že sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal s judikatúrou, na ktorú poukázali. Záver odvolacieho súdu, že neboli splnené zákonné predpoklady pre doplnenie rozsudku bol zjavne neodôvodnený, chýbala mu racionálna úvaha vychádzajúca z priebehu konania a ustálenej rozhodovacej praxe súdov Slovenskej republiky. Súd mal s prihliadnutím na ich procesné úkony predpokladať, že v rámci svojej žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru uplatňujú aj nárok na náhradu mzdy.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov treba odmietnuť podľa § 447 písm. c/ CSP.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/206/2016, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/158/2017, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/99/2017).

11. Dovolatelia prípustnosť ich dovolania vyvodzovali z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny

proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne uplatnenými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

14. Žalobcovia vyvodzujú existenciu procesnej vady konania uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP z pochybenia súdu spočívajúceho v tom, že nerozhodol aj o náhrade mzdy ich titulom neplatného skončenia pracovného pomeru, ktorú uplatnili.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že na pojednávaní 8. marca 2016 súd prvej inštancie uznesením nepripustil zmenu žaloby spočívajúcej v jej rozšírení o zaplatenie náhrady mzdy žalobcov. Takto rozhodol podľa § 95 ods. 1, 2 OSP, nakoľko doterajšie výsledky konania nedávali podklad aj pre konanie o nároku žalobcov na náhradu mzdy (žiadne dôkazy v tomto smere doteraz vykonané neboli), pričom uznesenie nebolo potrebné stranám doručovať, pretože podľa 168 ods. 2 OSP súd uznesenie doručí stranám (v tom čase účastníkom), ak je proti nemu prípustné odvolanie a podľa § 202 ods. 3 písm. f/ OSP odvolanie nebolo prípustné proti uzneseniu, ktorým sa nepripustila zmena návrhu (žaloby). Teda z uvedeného vyplýva, že predmetom konania v danej veci bolo „len“ určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru, o ktorom aj súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom z 8. marca 2016 (na uvedenom pojednávaní), ktorým je viazaný, a to napriek tomu, že žalobcovia počas konania sa zaoberali aj svojím nárokom na náhradu mzdy, ktorý postupne v priebehu konania aj upravovali a špecifikovali. Tento napokon uplatnili aj v samostatnom konaní (sp. zn. 23Cpr/1/2016). Preto tým, že súd zamietol ich návrh na doplnenie rozsudku o výrok, ktorým by rozhodol o náhrade mzdy, keď bol viazaný vyhláseným rozsudkom a zmenu žaloby uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie, nepripustil, neporušil ich právo na spravodlivý súdny proces.

16. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

17. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok